

Interjú Dr. Erdélyi Dániellel – 2021.11.30.

Dr. Erdélyi Dániel, PhD, egyetemi docens, csecsemő- és gyermekgyógyász, hematológus szakorvos a Semmelweis Egyetem II. számú Gyermekgyógyászati Klinikáján. Erdélyi doktor 2021-ben az Érintettek Díj egyik díjazottja, aki elhivatottan és alázattal küzd azért, hogy megmentse a súlyos betegségben szenvedő gyermekek életét.

Kedves Doktor Úr! Kérlek, meséld a munkádról a II. számú Gyermekklinikán! Milyen betegségekkel szálltok szembe? Hány beteg gyermeket kezeltek átlagosan egy évben?

Az osztályon főleg rosszindulatú hematológiai betegségeket kezelünk, leukémiát, limfómát. Körülbelül 30 új ilyen betegünk van egy évben, de emellett az ambulancián még vérszegények, vérzékenyek, egyéb vérkép eltérések miatt érkező gyermekek is előfordulnak. Sok újdonság - genetikai, diagnosztikai meg kezelési módszer - a hematológia területén jön be először. Szóval ez egy úttörő, izgalmas, változó terület. Nagy kihívás szellemileg is.

A dagantos gyermekek gyógyítása kapcsán olvastam nemrég, hogy ott már körülbelül 80 % -uk meggyógyul.

A nem-hematológiai gyermekonkológiában az eredmények még csak közelítik ezt. A hematológiai rosszindulatú betegségek gyógyulási aránya viszont már ennél is jobb, valahol 80-90 százalék között van. Kiváltságosan sikeres területen dolgozom.

Reméljük, ez marad a fejlődési ráta, és akkor előbb-utóbb 100 %-ban gyógyítható lesz ez a betegség.

Nagyon gyors a fejlődés. Azt várnám, hogy a most kezelt gyermekeink még nagyobb arányban fognak meggyógyulni, és ez a következő évtizedekben még tovább javul.

Mondanál pár szót a gyermekkorodról? Hol nevelkedtél? Ez befolyásolta valamennyire a gyógyítás iránti elköteleződésedet?

Igen. Budán és az agglomerációban éltem a szüleimmel meg öt kisebb testvéremmel. Vannak orvosok a távoli felmenőim között, de a nagyszüleim, szüleim nem orvosok. Meglepetést okoztam a villamosmérnök meg vegyészmérnök szüleimnek, hogy biológia tagozatra akartam menni a gimnáziumba. Szüleim mindketten kutattak, jellemző volt rájuk a tudományos-analitikus gondolkodás, kutatási érdeklődés – ezt otthonról hoztam. Az otthoni beszélgetések biztosan hozzájárultak a kutatás iránti érdeklődésemhez.

Illetve ennyi kistesó között felnőve én tényleg legjobban a gyerekek között érzem magam, ezt is otthonról hoztam.

Sok minden szerettem volna lenni. A középiskola utolsó évében döbbsentem rá, hogy a többi témánál is jobban érdekel a genetika, a sejtbiológia, az idegrendszer működése. Kutatóorvos

akartam lenni. Akkoriban ijesztő volt számomra a kórház, a fertőtlenítőszer szaga, rosszul voltam a vértől. Azt gondoltam, valahogy majd csak túlélem az orvosi egyetemet, és utána izgalmas molekuláris dolgokkal fogok foglalkozni... De aztán túl jók voltak a gyakorlatok az egyetemen, jó volt betegekkal foglalkozni, vágytam segíteni.

És akkor így alakult ki szép lassan, hogy a hematológia, aztán a gyermekgyógyászat felé fordultál?

Nem, ez fordítva volt. Messze jobban éreztem magam a gyermekklinikán, mint bárhol máshol az egyetem alatt. Élveztem, hogy a betegvizsgálat itt játék, mókázás. Kovács Gábor, a mostani igazgató volt az egyik gyakorlatvezetőm, nagyon érdekes, hasznos gyakorlatokat tartott. Illetve a nagycsaládnak a hatása is, hogy a gyermekgyógyászat mellett kötöttem ki.

Az már sokkal bonyolultabb, hogyan jutottam el a hematológiához. Az öt éves gyermekgyógyászat képzés végén nagyon szorongatott már a vágy, hogy szeretnék kutatni. Láttam, hogy hosszú távon az lenne a célravezető, hogy ha ugyanazon a területen kutathatnék, mint ahol a gyógyító munkát végzem, ezek erősítenék egymást. Időpontot kértem az akkori igazgatóhoz, Fekete György professzorhoz a gyermek szakvizsgám előtt fél-egy évvel. Őt klinika-kutatási téma párost vittem elé. Azt mondtam, hogy jelölje ki ő, hogy mi lehetséges, csak hadd menjek el nappali tagozatos Ph.D. hallgatónak (teljes munkaidőben kutatni pár évre), és utána hadd jöjjenek vissza ugyanabba a profilba dolgozni a betegellátásba. Ő jelölte ki aztán a felvetéseim közül a hematológiát. Picit szomorkodtam is, mert az infektológia talán még jobban tetszett. Így kezdtem el hemato-onkológiai témát kutatni, és maradtam utána orvosi munkám területéért is ennél.

Melyik korosztállyal találod meg legkönnyebben a hangot?

Hát igazából mindegyik korosztályt szeretem. Ha nagyon ki kell választani mégis, akkor az óvodások meg a kamaszok, akiknek a legjobban élvezem a társaságát.

Nagyon érdekes, hogy ezt mondod, és nagyon örülök is neki. Szülőként mondhatom, a kamaszok nem könnyű.

Azért szülőként nehezebb kamaszokkal bánni, mint amikor egy új helyzetben találkoznak valakivel, aki segít, aki elkezd nagyon komoly kérdésekről velük őszintén beszélni, felnőttként kezelni őket – ekkor azért nagyon ki tudnak nyílni. Azok a kamaszok, akik a szüleikkel morcosak, velem ebben a helyzetben hajlandóak komolyan beszélgetni. Külön megtiszteltetésnek érzem, ha egy tizenéves feltárja a kérdéseit, a gondolatait, a félelmeit. Lehet célt adni a számukra, és ez nagyon-nagyon jó dolog. Persze van közöttük is, aki mással találja meg a hangot, vagy mindenki előtt zárkózott marad.

Azt tudom, hogy az érintett családok, gyermekek nagyon sokat tanultak és nagyon sokat kaptak Tőled. Van-e esetleg olyan, amit Te tanultál egy gyermektől vagy egy érintett családtól?

Hát rengeteg ilyen van. Megható dolog, hogy sok család mennyire figyelmes és kedves énvelem. Nagyon sokat növelt a felelősségérzetemen az, ahogy hozzám viszonyulnak, ahogy bíznak bennem. Pedig biztos látják a tökéletlenségeimet is. Rengetegszer csodálom a türelmüket! Én egyszer voltam csak kórházban gyerekekkel, akkor is csak két napot. Másfél éves hányós, hasmenéses betegség miatt a második fiammal a Szent László Kórházban voltunk, és én azt alig éltem túl. Nálunk meg a családok hónapokat bent vannak, tényleg van olyan, hogy egy hónapot egyfolytában. Hogy ezt hogy tudják ilyen kitartással, szelíden, elszántan végigcsinálni? Ez mindig nagy csodálatot vált ki belőlem, és engem is sokkal nagyobb türelemre meg kitartásra intett.

Orvostanhallgatóként Indiában töltöttél tíz hetet 1996-ban. Később, 2007-ben, már a feleségeddel, dr. Falus Ágnes radiológussal együtt meghívtak Benneteket egy misszió keretében India egyik legszegényebb régiójába, hogy egy ottani kórházban segítsetek, dolgozzatok. Mondanál pár szót erről az időszakról?

1996-ban egy lepramissziós kórházban voltam. Láttam, hogy másfél dollárból egy leprás embert meg lehetett gyógyítani, amitől egy egész családnak az élete megváltozott. A 2000-es években kutatóként elköltöttem huszonvalahány millió Forintot olyan dolgokra, amikből csak reméltem, hogy áttételesen majd lesz valami hasznunk - és közben meg bántott az, hogy hatalmas tömegeknek sokkal alapvetőbb szükségük vannak. Szorongatott ez a gondolat, jórészt ez vitt vissza Indiába háromnegyed évre. Ez tényleg egy nagyon szegény vidék volt. Nem voltak ott a kórházban elérhetőek laborvizsgálatok, nagyon alap radiológia volt csak, viszont a fantasztikus indiai gyógyszeripar miatt gyakorlatilag bármilyen gyógyszert el lehetett érni fillérékért. Rengeteg mindenkinek lehetett segíteni egész egyszerű dolgokkal. Itthon is meg Angliában is (ezt később tapasztaltam) az orvos egy hatalmas rendszer része, nem csak rajtam múlik, hogy mi lesz: például az onkológia kezeléséről is egy hatalmas bizottság dönt végső soron, nagy team-ben dolgozunk, gyógytornász és dietetikus és játszóházas pedagógus, stb., mindenki részt vesz a folyamatban. Ott meg Indiában csak azon múlt minden, hogy a műszakban bent levő egy vagy két nővérrel mi mit csinálunk. Ha figyelek, jól döntök, akkor meggyógyul a betegem, ha meg nem, akkor jönnek a bajok. Nagyon-nagyon szoros volt a visszacsatolás.

A felelősség is sokkal nagyobb volt ezek szerint...

Igen, és nagyon nagy sikerélmények is voltak. Azt is megtanultam, hogy az adott helyzetből kell a lehető legtöbbet kihozni. Az ember ne azon szomorkodjon, hogy nem érhető el az MR vizsgálat, hanem ott az adott lehetőségek között okosan gondolkodjam, keményen dolgozzam -, akkor sok mindenkinek tudok segíteni. Megtanultam a kórtörténet, meg a fizikális vizsgálat

alapján dönteni, tehát laborok meg szofisztikált radiológia nélkül. Szerintem ez abszolút befolyásolja ma is a gyakorlatomat, nagyon hasznos alap.

Ehhez képest nagy ugrás lehetett az angliai tartózkodás - mivel Angliában is dolgoztál pár évet.

2008. február-március fordulóján, még amikor a császármetszésnél fogadtam az újszülöttet Indiában, megmostam a kezemet kesztyűben, levettem a kesztyűt, és elraktam, mert a kesztyűt is újra sterilizálták. Bő három hét múlva Angliában az első munkanapomon azt a feladatot kaptam, hogy egy branült húzzak ki egy gyermekből. Ahhoz a gézt le kellett vágni, és én egy, a pulton fekvő kötszervágó ollóért nyúltam. Erre rám kiabált a nővér hogy „ne!”, van ott egyszer használatos olló a fiókban. Úgyhogy kiszedtem, kicsomagoltam, levágtam a gézt a branültől távol, és utána kidobtam az ollót a branüllel együtt.

Szóval hatalmas váltás volt tényleg. Akkoriban az élet alapvető kérdésein filozofáltam állandóan...

Azután hazatértél. Ahogy egy interjúban említetted, úgy érezted, tartozol azzal Magyarországnak, hogy az itt kapott tudást, tapasztalatot végül itthon kamatoztasd.

Én azt szeretném megkérdezni, hogy a kint szerzett tapasztalatot, tudást fel lehet itthon használni, be lehet építeni az itteni gyakorlatba?

Nagyon is. Rengeteg mindent sikerült itthon meghonosítani. Mikor hazajöttem, az első hónapokban igyekeztem még nem nyomni ezeket az ötleteket. Aztán amikor előjöttem velük, úgy éreztem, volt az elején némi ellenkezés. Aztán eltelt még egy év, és néhány korábbi javaslatomról kiderült, hogy az tényleg jó. Bevezették, működött, illetve kiderült, hogy nagy magyar szaktekintélyek ugyanazt mondják. Hamar nagyon befogadóvá vált a környezetem az új felvetésekre.

Temérdek sok dolog van, amit kint láttam, és most már itthon is rutinyakorlattá lett. Tanultam kint például vérkenet értékeléssel kapcsolatos apróságokat, amiknek hasznát vettem és továbbadtam. Vagy voltak különböző gyógyszerek, amik itthon is rendelkezésre álltak, de nem annyira használták. A hipertóniás sóoldat használatát sikerült a klinikán bevezetni, gyógyszer szint-méréseket is, meg egy csomó kemoterápiás szövődmény más megítélését, kezelését. A tumor lízis szindróma ellátásának a kis finomságait kint tanultam és most már az egész gyermekonkológiai hálózat elfogadta azokat az elveket. Három és fél évig dolgoztam kint, majd egészen tavaly januárig rendszeresen kijártam rövid időkre helyettesíteni, és folyton lestem el a trükköket. Persze ez fordítva is igaz, volt, amikor az itteni jó gyakorlatot reklámoztam kint.

Öt gyermeketek van, ami önmagában is egy nagyon aktív, mozgalmas életformát feltételez. Hogyan lehet a családi életet összeegyeztetni ezzel a felelősségteljes munkával? Hogyan tudtok kikapcsolódni, feltöltődni?

Ez nehéz, ez egy folyamatos küzdelem. A legfontosabb az, hogy a feleségem tudatosan egy olyan szakterületet választott, ahol rövidebb és kiszámíthatóbb a munkaideje. Ő sokkal több időt fektet a családba - ezért vagyunk működőképesek. A háztartást szinte teljesen ő vezeti. Nagyrészt ő tanul az iskolás gyerekekkel. Nagyon hálás vagyok neki. Egy-egy kis feladatrészt az enyém. Illetve amikor hazaérek munka után, akkortól csak a gyerekekkel foglalkozom, az egy nekik szentelt idő. Egyébként ez kölcsönösen jó, én így tudok jól kikapcsolódni, és nem a betegek problémáival foglalkozni. Legózom, bunyózom, társasjátékozom és a többi. Az öt gyerek szépen elosztva érkezett, a sor két vége közt 17 év különbséggel. Mindig voltak olyan korúak, akikkel lehetett játszani. Ez nekem nagyon jó, pihentető, feltöltő.

Hasonló aktív pihenés, hogy egy 14-16 éves korú csoport szervezésében is részt veszek a református gyülekezetben, ahova járunk. Nagyon-nagyon értelmes, helyes gyerekek, nagyokat beszélgetünk, elég sokat nevetek a poénjaikon. A saját gyerekeim számára való közösségteremtés is ez egyben.

Nem alszom nagyon sokat, és szinte kizárólag aktívan pihenek, de szeretem mindazt, amit csinállok.

Az előbb említetted a református közösséget, egy kicsit ehhez kapcsolódóan szeretnék feltenni, ha nem probléma, egy személyesebb kérdést is. Jól tudom, hogy Te hívó vagy, és hogy az Istennel való kapcsolatod sokat segített és segít ma is a felmerülő nehézségek, a munkával járó szívszorító helyzetek megfelelő kezelésében?

Igen. Én ezt nagyon meghatározó, nagyon fontos dolognak érzem. Nem is csak abban, hogy én hogyan viselem el a nehéz helyzeteket, vagy az általam szeretett beteg gyerekek sorsának a szomorú fordulatait, hanem egyáltalán abban is, ahogy én hozzájuk meg a szüleikhez viszonyulok.

Sokan ismerik - Cseri Kálmán prédikációin nőttem fel, szüleim ugyanis az ő gyülekezetében ismerték meg egymást, és oda járt a családunk. Nagyon-nagyon tartalmas, jóra vivő lelki táplálékot kaptam, illetve a gyülekezetbe rengeteg fantasztikus, példaképnek való ember volt körülöttem. Szeretetteljes, kedves, áldozatkész emberek.

Minden reggel a klinikára érve még az autóban szoktam olvasni egy rövid bibliai szakaszt, és imádkozni. Az az egyik rendszeres imádságom, hogy tegyen engem Isten áldássá a rám bízott gyerekek felé, meg persze a családom felé, és adjon az ő szeretetéből. Úgy látszik, az Úristen meghallgatta az imádságot, az Érintettek Díj erre utal. Egyébként a munkatársaim sokszor láttak a kocsiban, amikor elmennek mellettem, de soha senki nem kérdezte meg, hogy mit csücsükélek én ott 10 percek. Ebből is látszik, hogy ez egy kedves, diszkrét társaság!

Amiben még nagy segítségnek élem meg az Istennel való kapcsolatot, az a hibázás utáni újratekés. Nem csak szakmai hibákra gondolok, hanem emberség, tisztesség, szeretet területén való botlásokra, bukásokra is. Azt hiszem, ha én nem fürödnék rendszeresen Istennek a szeretetében, bocsánatában, biztatásában, és nem kapnék Tőle naponta új fehér lapot, akkor már rég feladtam volna ezt a munkát is, meg sok mást is. Nagyon nagy erőforrás.

Az Érintettek Díjat az Érintettek Szülői Egyesület alapította azért, hogy kifejezzék hálájukat azoknak az orvosoknak, nővéreknek, kórházi dolgozóknak, akik minden nap azért tesznek, hogy a gyermekeket megmentésük. Mit jelent a számodra, hogy idén Te kaptad az Érintettek Díját?

Nagyon-nagyon meghatódtam. Nagyon szeretnék segíteni, bátorítónak és kedvesnek lenni, meg jól informálni a szülőket, testileg – lelkiileg segíteni, és úgy látszik, sokszor sikerült. Olyan jó dolog pozitív visszajelzést kapni, ez nagyon megerősítő! Ez fontosabb, mint valami nagy állami kitüntetés. Az is valami, ha nagy fejesek jót gondolnak rólam. De az, hogy akikkel minden nap együtt dolgozom, akikért ez a munka folyik, ők jóra értékelik, ahogy csinálom - ez valami egészen elképesztően nagy dolog.

Egyébként zavarban is vagyok ettől, mert nem a dicséretért akartam, akarom csinálni. Sokkal inkább az a mentalitás áll hozzám közel, amit itt a klinikán is sok más emberben látok: hogy alapból, szeretetből, meg szakmai tisztességből akarják jól végezni a munkájukat és jót tenni a betegekkel, nem pedig azért, hogy előléptessék vagy kitüntessék őket. Szóval most nehéz is ezzel mit kezdeni.

Meg az is a fejemben van, hogy valahol igazságtalan is ez a díj, mert én nagyon kirakat ember vagyok. Persze, hogy ez a beteg csoport engem lát többet, és mondjuk a radiológust, a radiográfust, a labor vagy a szövettani intézet személyzetét nem.

Egyébként itt a klinika tele van nagyon jó emberekkel. Sok van ilyen az országban, de nálunk különösen is koncentrálnak. Abban, hogy a klinika jól működik, én csak egyetlen fogaskerék vagyok. Egy jól felépített rendszerben fantasztikus nővérek, fantasztikus orvos kollegák és segítők vannak körülöttem, akik nélkül az én munkám gyümölcse is sokkal kisebb és savanyúbb lenne.

Ahogy ezen gondolkodtam, eszembe is jutottak szülők az elmúlt tíz évből, akik mondták is, hogy ők nagyon hálásak, meg láttam is rajtuk. Eszembe jutott több gyermek is, akit sajnós a végén nem tudtunk meggyógyítani, és akiknek a szüleivel együtt beszélgettünk, kínlódtunk az állomásain az útnak. Közülük is vannak, akik nagyon hálásak, de biztos, hogy sokkal nehezebb szívvel.

Nagyon örülök, és szerintem kell, hogy kapjon az ember néha ilyen szinten is visszajelzést.

Nagyon-nagyon felemelő a munkánk minden nehézségével együtt. Nagy felelősség is, de hatalmas kiváltság is ilyen közeli, tényleg szinte baráti, de mindenképpen nagyon mély kapcsolatba kerülni a családokkal. Kapunk tőlük rengeteg jó visszajelzést vagy szavakban, vagy egyszerűen csak abban, ahogy ránk néznek. Nagyon-nagyon gazdag érzelmileg ez a szerep az összes nehézség mellett. Szóval korábban is kaptam már sok pozitív visszajelzést, csak nem ebben a hatalmas töménységben és mennyiségben egyszerre, mint most ennek a díjnak kapcsán.

Van esetleg valamilyen üzeneted azok számára, akik majd ezt az interjút olvassák?

Töprengtem rajta előre, de lehet, hogy nem túl könnyen emészthető meg népszerű gondolatra lukadtam ki. Van ez a kemény jézusi gondolat, hogy *„ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel naponként a keresztyét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja tartani az életét, az elveszti azt, aki pedig elveszti az életét énértem, az megtalálja azt”*. Én ennek az igazságát annyira átéltem. Ebben a korszakban nagy divat az önmegvalósítás és az a gondolat, hogy az önzés helyes és jó, csak legyen olyan társadalmi berendezkedés, ami az önző érdekeket úgy rendezi össze, hogy azok együtt végső soron a közjót szolgálják. Ehelyett Jézus nyomdokán vagy inkább Vele igyekszem időt, erőt, szellemi kapacitást, mindent a rám bízottakra fordítani. Emiatt nincs ilyen-olyan hobbit, több pihenésem, nem érek el ilyen meg olyan dolgokat, amikre lenne idő, pénz- vagy erőforrás másként. De közben én ezen az úton nagyon gazdag életet találtam érzelmileg, intellektuálisan, emberi kapcsolatokban, Istennel való kapcsolatban. Nagyon-nagyon értékes életet kaptam így, értékesebbet és gazdagabbat, mintha a magam érdekét, előnyét, céljait kerestem volna. Azt üzenem az olvasóknak, hogy ne féljenek feladni magukat, feláldozni az idejüket, erejüket, méltóságukat vagy dicsőségüket másokért.

Kedves Doktor Úr! Nagyon sok szeretettel gratulálunk még egyszer az Érintettek Díjhoz, és hálásan köszönjük mindazt a nagy szeretettel végzett munkát, amivel eddig is segítetted a gyógyuló gyermekeket!

